

**REPUBLIKA CRNA GORA
MINISTARSTVO PROSVJETE I NAUKE**

ZAVOD ZA ŠKOLSTVO

predmetni program

ITALIJANSKI JEZIK

IV, V, VI, VII, VIII i IX razred devetogodišnje osnovne škole

1. NAZIV NASTAVNOG PREDMETA

STRANI JEZIK

NAZIV PREDMETNOG PROGRAMA

ITALIJANSKI JEZIK (prvi strani jezik)

2. ODREĐENJE PREDMETNOG PROGRAMA

a) Položaj, priroda i namjena predmetnog programa

Italijanski jezik danas u Crnoj Gori dobija sve veći značaj i ima sve veću upotrebu zbog povezivanja Crne Gore i Italije na privrednom, kulturnom i političkom planu. Većem interesovanju za učenje italijanskog jezika, pored geografske blizine, doprinosi i dobra medijska povezanost dvaju zemalja.

Osnovni elementi nastave stranih jezika su učenje jezika i sticanje znanja o jeziku, pa je i suština nastave italijanskog jezika:

- osposobljavanje učenika/ca za uspješnu usmenu i pismenu komunikaciju na italijanskom jeziku,
- stvaranje dobre lingvističke osnove za dalje izučavanje jezika, i
- osposobljavanje učenika/ca za korišćenje jezika u budućoj struci.

Osim ovih, nastava italijanskog jezika obuhvata i druge opšteobrazovne i vaspitne sadržaje (vidi *Opšti ciljevi predmeta*).

Kao **prvi** strani jezik, italijanski se u osnovnoj školi može učiti od **četvrtog razreda** (drugi ciklus) ili fakultativno od prvog razreda (prvi ciklus).

Kao **drugi** strani jezik, u osnovnoj školi se italijanski jezik može učiti od **sedmog** razreda (treći ciklus) kao **izborni predmet**.

b) Broj časova po godinama obrazovanja i nivoima postignuća

Razred	Prvi strani jezik 1– 6. godina učenja		
	Nedjeljni broj časova	Godišnji broj časova	Nivoi postignuća
IV	2	60+8*	A1.1
V	3	90+12*	A1.2
VI	4	120+16*	A2.1.1
VII	4	120+16*	A2.1.2
VIII	3	90+12*	A2.2
IX	3	81+12*	A2+
Ukupno		561+76*	

* Nastavnik/ca je slobodan/na da **oko 10%** nastavnih sadržaja oblikuje u saradnji sa učenicima/cama i upravom škole u zavisnosti od specifičnosti sredine.

3. OPŠTI CILJEVI PREDMETNOG PROGRAMA

Ciljevi i zadaci učenja stranog jezika u osnovnoj školi se zasnivaju na uvažavanju potreba i učenika/ca i društva, kao i na kompetencijama koje omogućavaju da se te potrebe zadovolje.

Nastava italijanskog jezika po ovom programu ima za cilj da:

- omogućiti učeniku/ci da proširi svoju sposobnost sporazumijevanja van granica maternjeg jezika i tako razvije sposobnost za razumijevanje i poštovanje drugih kultura i civilizacija,
- stvori dobru lingvističku osnovu za dalje izučavanje jezika,
- osposobi učenike/ce da počnu da preuzimaju odgovornost za vlastito učenje i znanje, odnosno da počnu da izgrađuju svoje zahtjeve kao korisnici jezika, oblikuju lične ciljeve učenja, vrednuju svoja dostignuća i trude se da ih poprave, pripremajući ih tako za samostalno i permanentno učenje,
- podstiče pravilan razvoj učenikove/cine ličnosti u intelektualnom, emocionalnom i moralnom smislu, te njegovu/njenu kreativnost i osjećaj za lijepo,
- doprinese formiranju autonomne, demokratične, empatične ličnosti koja će, šireći svoja znanja o drugim narodima i kulturama i istovremeno razvijajući svijest o vlastitim kulturnim vrijednostima, biti sposobna da na primjeren način djeluje u interkulturalnom i plurilingvalnom okruženju.

Za realizaciju navedenih ciljeva učenici/ce stiču jezička i druga znanja i vještine koje su nabrojane dalje u tekstu.

1. Lingvističke kompetencije

Učenici/ce:

- upoznaju strani jezik na nivou fonetike, morfologije, sintakse, semantike, leksike i na tekstualnom nivou i osposobljavaju se za usmeno i pismeno sporazumijevanje.

2. Sociolingvističke kompetencije

Učenici/ce:

- razvijaju sposobnost razumijevanja tekstova u pogledu njihove namjene i izvantekstualnih okolnosti sporazumijevanja,
- ovladavaju primjerenim načinima usmenog sporazumijevanja i neverbalnog reagovanja.

3. Diskursna kompetencija

Učenici/ce:

- razvijaju strategije koje im omogućavaju da stvore primjeren usmeni i pisani tekst (organizuju, strukturiraju i prilagođavaju poruku).

4. Poznavanje strategija rješavanja problema u komunikaciji

Učenici/ce:

- razvijaju strategije rješavanja nesporazuma i savladavanja prepreka u sporazumijevanju.

5. Sociokulturološka znanja

Učenici/ce:

- upoznaju važne aspekte društva i kulture zemalja italijanskog govornog područja i postaju svjesniji/e sličnosti i razlika između svijeta u kojem žive i onog koji upoznaju kroz učenje italijanskog jezika.

6. Poznavanje strategija samostalnog učenja

Učenici/ce:

- upoznaju i razvijaju strategije samostalnog učenja (aktivnosti koje koriste pri sticanju, čuvanju i upotrebi znanja), čime se osposobljavaju za permanentno učenje.

4. SADRŽAJI I OPERATIVNI CILJEVI PREDMETNOG PROGRAMA

Operativni ciljevi za II obrazovni ciklus (IV, V, VI razred)

Najvažniji cilj nastave italijanskog jezika na nivou ranog učenja je razvijanje komunikacijske sposobnosti, koja je prilagođena dječjem uzrastu i priprema učenika/cu za pažljivo slušanje i odgovarajuće usmeno reagovanje, za izražavanje sopstvenih potreba, interesa i sklonosti. Učenici/ce postižu operativne ciljeve razvijanjem sve četiri jezičke vještine, prije svega slušanjem i usmenim izražavanjem, dok se čitanje i pisanje uvode postepeno, poslije određenog oralnog perioda.

Pošto je taj nivo učenja italijanskog jezika vezan za razvoj cjelokupne dječje ličnosti i za pripremanje za dalji postepeni rad, potrebno je učenike/ce navići na saradnju, preuzimanje odgovornosti i odlučivanje u grupi ili individualno.

Jezičke aktivnosti treba organizovati tako da se učenici/ce sučeljavaju sa mnoštvom doživljaja i sadržaja koji utiču na njihova čula. Praktično-muzičke radne i izražajne forme treba da doprinesu obrazovanju još jedne dimenzije. Učenicima/cama će biti omogućeno da se brže stvaralački razvijaju i steknu osjećaj za jezik i estetske vrijednosti putem odgovarajućih jednostavnih oblika rada: igranjem uloga i simulacijom, pjesmom, igrom, mimikom, crtanjem, slikanjem, jednostavnim književnim tekstovima, dramatizacijom manje složenih tekstova, itd.

Nastava stranog jezika omogućava uključivanje učenika/ca u širi koncept vaspitno-obrazovnog procesa, kao i upoznavanje osnova kulture i jezika drugih naroda.

Operativni ciljevi za III obrazovni ciklus (VII, VIII i IX razred)

U ovom periodu učenja stranog jezika, učenici/ce stiču znanja za razvijanje i produbljivanje jezičkih vještina (slušno razumijevanje gradiva i razumijevanje preko čitanja, usmeno i pismeno izražavanje), postepeno se upoznaju sa jezičkim normama i funkcijama koje zahtijevaju široko, u početku reproduktivno, a kasnije produktivno-stvaralačko udubljivanje u tematske i nastavne sadržaje koji su interesantni za omladinu.

Nastava stranog jezika postepeno razvija jezičko ponašanje koje se odražava na individualno i socijalno ponašanje pojedinca.

Samostalno kreativno (stvaralačko) učenje omogućeno je kroz drugačiji nastavni postupak i tehnike koje usmjeravaju učenika/cu u interaktivnu aktivnost, samostalni rad sa knjigama, radnim sveskama, priručnicima i rječnicima, elektronskom obradom podataka.

Da bi tokom ovog razvojnog ciklusa učenici/ce mogli/e postići bolje jezičko razumijevanje, potrebno je osmisлити takve zadatke koji će ih podsticati na traženje rješenja u međusobnoj interakciji, prilikom rada u parovima ili u grupi, a odgovarajućim strategijama aktivirati njihova

već stečena znanja i sposobnosti koja će im pomoći u rješavanju jezičkih problema, planiranju i izvođenju manjih projekata, analiziranju i istraživanju.

Slijede tabele u kojima su navedeni operativni ciljevi, aktivnosti, pojmovi i sadržaji, korelacije.

Operativni ciljevi se izvode iz opštih ciljeva predmeta, operacionalizovani su i usmjereni na učenika/cu (a ne nastavnika/cu), pokazuju šta će učenik/ca u nastavi da sazna, da postigne i da može. Obuhvataju sve taksonomske nivoe, uključuju sadržajne i procesne ciljeve. Provjerljivi su i služe kao osnova za definisanje standarda znanja.

Aktivnosti proizilaze iz operativnih ciljeva i upućuju na procese (učenja) preko kojih učenik/ca ostvaruje cilj, usmjerene su na učenika/cu i pokazuju kako učenik/ca treba da uči, kojim aktivnostima ostvaruje cilj. Definisanjem aktivnosti dajemo smjernice nastavniku/ci – šta učenik/ca treba da radi da bi postigao/la određeni cilj.

Pojmovi i sadržaji - sadržaji nijesu navedeni detaljno, već su dati u obliku pojmova ili poglavlja kao jezičko gradivo.

Korelacije služe za predmetno i međupredmetno povezivanje u cilju korišćenja postojećeg znanja učenika/ca za određenu temu ili oblast. Tu su istaknute veze sa pojedinim predmetima, veze koje su od značaja za razumijevanje nekog pojma i koje povećavaju sistematičnost znanja učenika/ca.

IV razred - 1. godina učenja

Teme: u školi - razred, učionica, predmeti; **porodica i stan** - svakodnevni život; **vrijeme** - sati, dani, mjeseci, godišnja doba; **praznici** - rođendan, Božić, Nova godina; **zdravlje** - dijelovi tijela.

Operativni ciljevi	Aktivnosti ¹	Pojmovi / sadržaji	Korelacije
<p>Učenik/ca treba da nauči da:</p> <p>SLUŠANJE</p> <ul style="list-style-type: none"> - prepozna glasove, skupove glasova, akcenat, ritam i intonaciju, - razumije jednostavna pitanja i uputstva, - razumije jednostavne dijaloge, pjesme i čestitke koje čuje uživo ili sa tonskog zapisa. <p>GOVOR</p> <p>a) učestvuje u razgovoru</p> <ul style="list-style-type: none"> - izgovara glasove (naročito one koji ne postoje u fonetskom sistemu maternjeg jezika) i pravilno naglašava riječi, ritmičke cjeline i kraće rečenice, - koristi komunikacijske strategije (mimiku, gestove, zvukove i pitanja na maternjem jeziku, koja se odnose na značenje riječi i rečenica), - pozdravi i odgovora na pozdrav u dijalozima, - predstavi sebe i drugoga, - identifikuje i opiše lica i predmete (boje i veličine), - daje jednostavna uputstva i naredbe, - traži i daje informacije vezane za imenovanje osoba, dijelova tijela, predmeta i životinja u neposrednoj okolini, - zahvali se, - iskaže pripadanje, 	<p>Učenici/ce:</p> <ul style="list-style-type: none"> - slušaju tekst i reaguju uglavnom neverbalno (crtanjem, bojenjem, razvrstavanjem slika, pokretom, oblikovanjem i izradom predmeta od različitih materijala i sl.) i verbalno (ponavljaju riječi i kratke rečenice). <p>Učenici/ce:</p> <ul style="list-style-type: none"> - izgovaraju glasove i skupove glasova, pravilno intoniraju riječi, kratke rečenice i fraze, - učestvuju u razgovoru sa drugovima/aricama i nastavnikom/com u odjeljenju, - daju i izvršavaju jednostavna uputstva i naredbe, - igraju jezičke igre i uloge, - recituju i pjevaju pjesme, - učestvuju u dramatizacijama, - simuliraju sporazumijevanje u jednostavnim situacijama, - recituju i pjevaju jednostavne pjesme. 	<p>Imenice – Nomi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - genere e numero. <p>Zamjenice – Pronomi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pronomi personalni tonici, - diretti, - pronomi possessivi, - pronomi dimostrativi (questo, quello), - pronomi interrogativi (chi, che cosa, dove). <p>Članovi – Articoli:</p> <ul style="list-style-type: none"> - articolo indeterminativo (un, una, uno, un'), - articolo determinativo (il, la, lo, l', i, gli, le). <p>Pridjevi – Aggettivi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - aggettivi descrittivi, - concordanza dei nomi e degli aggettivi, - aggettivi possessivi, - numeri (1-12). <p>Predlozi – Preposizioni:</p> <ul style="list-style-type: none"> - di, a, da, in, con, su, per, tra, fra. 	<p>Maternji jezik i književnost: prosta rečenica, potvrđan i odričan oblik, upitna rečenica.</p> <p>Matematika: pisanje i čitanje brojeva.</p> <p>Poznavanje društva: <i>ja u školi i porodici, porodični i državni praznici i svečanosti.</i></p> <p>Fizičko vaspitanje: <i>igre i gestovi u cilju uvježbavanja izgovora, kretanje uz muzičku pratnju, smisao za estetsko i ritmičko izražavanje.</i></p> <p>Muzička kultura: pjesme, razvijanje muzikalnosti i osjećaja za ritam.</p>

¹ Za predložene aktivnosti nastavnik/ca će sam/a odabrati oblike rada (individualni, rad u parovima, grupama ili frontalni).

Operativni ciljevi	Aktivnosti ²	Pojmovi / sadržaji	Korelacije
<ul style="list-style-type: none"> - kaže uzrast, - izrazi osnovne prostorne odnose, - izrazi dopadanje i nedopadanje, - postavlja jednostavna pitanja, - daje potvrđan ili negativan odgovor; <p>b) povezano govori</p> <ul style="list-style-type: none"> - govori o sebi, - recituje i pjeva jednostavne pjesme, - opisuje radnje. <p>ČITANJE</p> <ul style="list-style-type: none"> - prepoznaje slova i razlikuje pisanu i govornu formu jezika, - čita naglas i prilično pravilno izgovara poznate riječi, - uoči glavnu misao kratkog pisanog teksta, - pronađe određene detalje u datom tekstu. <p>PISANJE</p> <ul style="list-style-type: none"> - prepíše pojedine riječi i kraće rečenice, - piše pojedine riječi, više riječi ili kraće rečenice po sjećanju, - piše čestitke (rođendan, Nova godina i drugi praznici). 	<p>Učenici/ce:</p> <ul style="list-style-type: none"> - čitaju naglas kraće tekstove sa poznatim imenima i riječima, - traže određene detalje ili informacije u tekstu i reaguju uglavnom neverbalno (crtanjem, bojenjem, razvrstavanjem slika) i rjeđe verbalno, - izmiješane riječi sklapaju u smisaone cjeline. <p>Učenici/ce:</p> <ul style="list-style-type: none"> - prepisuju i pišu slova, pojedinačne riječi, kratke rečenice, - popunjavaju nepotpune rečenice riječima koje su prećene ilustracijom, - zapisuju riječi po diktatu, - pišu čestitke, - pripremaju i izrađuju najjednostavnije projektne zadatke. 	<p>Glagoli – Verbi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - indicativo presente dei verbi regolari e irregolari (uso elementare), - imperativo (seconda persona sing. e pl.). <p>Vežnici – Congiunzioni:</p> <ul style="list-style-type: none"> - e, o. <p>Rječce – Particelle:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ci. 	<p>Likovna kultura:</p> <p>izrada postera i crteža različitim tehnikama.</p>

² Za predložene aktivnosti nastavnik/ca će sam/a odabrati oblike rada (individualni, rad u parovima, grupama ili frontalni).

V razred - 2. godina učenja

Teme : škola i učionica - razred, učionica, predmeti, pribor; **porodica i dom** - oprema stana, svakodnevni život; **mi i okolina** - vrijeme, vremenske prilike, priroda, životinje; **jela i pića; praznici** - porodična slavlja; **zdravlje**.

Operativni ciljevi	Aktivnosti ³	Pojmovi / sadržaji	Korelacije
<p>Učenik/ca treba da nauči da:</p> <p>SLUŠANJE</p> <ul style="list-style-type: none"> - razumije jednostavna uputstva pitanja izjave, upozorenja, pozive, savjete i kratka objašnjenja nastavnika/ce, - razumije kraće razgovore. <p>GOVOR</p> <p>a) učestvuje u razgovoru</p> <ul style="list-style-type: none"> - postavlja i odgovara na jednostavna pitanja, - traži i daje jednostavna objašnjenja i informacije u vezi sa poznatim temama, - izražava (ne)dopadanje, (ne)zadovoljstvo, zanimanje za nešto i oduševljenje nečim, (ne)mogućnost, - izvini se i prihvati izvinjenje, - ponudi nešto, prihvati i odbije, - izrazi mišljenje, - daje uputstva i naredbe, - koristi utvrđene fraze za određene namjene tj. raspituje se za vrijeme, orijentaciju u prostoru, osobine i količinu, - učestvuje u razgovoru po modelu; <p>b) povezano govori</p> <ul style="list-style-type: none"> - daje jednostavne informacije o sebi, porodici i prijateljima, - izražava pripadanje. 	<p>Učenici/ce:</p> <ul style="list-style-type: none"> - slušaju tekst i reaguju neverbalno (npr. crtanjem, razvrstavanjem slika, povezivanjem slika i teksta, označavanjem tačnih, odnosno netačnih tvrdnji) i verbalno (popunjavanjem tabela, dopunjavanjem teksta, kratkim odgovorima na pitanja). <p>Učenici/ce:</p> <ul style="list-style-type: none"> - recituju, pjevaju i igraju jezičke igre, - daju i izvršavaju uputstva i naredbe, - učestvuju u razgovoru sa drugim učenicom/com ili učenicima/cama i nastavnikom/com (postavljaju pitanja i daju odgovore), - igraju uloge, - učestvuju u dramatizacijama, - opisuju osobe, mjesta, predmete, - simuliraju sporazumijevanje u jednostavnim situacijama, - pripremaju i sprovode jednostavne intervjue. 	<p>Fonetika i ortografija - Fonetica e ortografia:</p> <ul style="list-style-type: none"> - c, g, ci, gi, ch, gh, gli, sc, qu, z, gn, s. <p>Imenice – Nomi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - nomi propri, - nomi comuni. <p>Zamjenice –Pronomi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pronomi personali (pronomi atoni diretti), - pronomi indefiniti (ognuno, qualcuno, nessuno). <p>Članovi – Articoli:</p> <ul style="list-style-type: none"> - preposizioni articolate, - uso dell'articolo (mia sorella, la mia sorellina). <p>Pridjevi – Aggettivi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - buono, bello, - ogni, qualche, - numeri (100). <p>Predlozi – Preposizioni:</p> <ul style="list-style-type: none"> - sotto, sopra, davanti, dietro, dentro, fuori. 	<p>Maternji jezik i književnost: imenice – rod i broj, pridjevi – opisni, glagoli – sadašnje vrijeme, brojevi – osnovni.</p> <p>Matematika: pisanje brojeva.</p> <p>Priroda: zaštita životne sredine, čovjekov organizam.</p> <p>Poznavanje društva: kultura stanovanja.</p> <p>Fizičko vaspitanje: <i>zadovoljenje potreba za kretanjem i igrom,</i> razvijanje smisla za kreativni ritmički izraz.</p> <p>Muzička kultura: razvijanje i njegovanje muzikalnosti kroz italijanske tradicionalne dječje pjesme.</p> <p>Likovna kultura: izrada projekata različitim likovnim tehnikama, razvijanje estetskog osjećaja.</p>

³ Za predložene aktivnosti nastavnik/ca će sam/a odabrati oblike rada (individualni, rad u parovima, grupama ili frontalni).

Operativni ciljevi	Aktivnosti ⁴	Pojmovi / sadržaji	Korelacije
<p>ČITANJE</p> <ul style="list-style-type: none"> - čita naglas i prilično pravilno izgovara poznate riječi, - uoči glavnu misao kratkog pisanog teksta, - pronađe određene detalje u datom tekstu, - razumije jednostavna uputstva, - razumije jednostavne pisane i ilustrovane tekstove. <p>PISANJE</p> <ul style="list-style-type: none"> - primjenjuje osnovna pravopisna pravila prilikom prepisivanja i pisanja riječi, rečenica, kraćih tekstova, - dopunjava rečenice ili kraći tekst, - zapisuje nekoliko povezanih rečenica po modelu/diktatu. 	<p>Učenici/ce:</p> <ul style="list-style-type: none"> - čitaju kraće tekstove naglas i u sebi, - traže određene detalje i informacije u tekstu i reaguju neverbalno (npr. crtanjem, razvrstavanjem slika, povezivanjem slika i teksta, označavanjem tačnih odnosno netačnih tvrdnji) i verbalno (popunjavanjem tabela, dopunjavanjem teksta, kratkim odgovorima na pitanja), - izmiješane riječi sklapaju u smisaone cjeline, - rješavaju jednostavne zadatke sa višečlanim izborom. <p>Učenici/ce:</p> <ul style="list-style-type: none"> - prepisuju kraći tekst, - zapisuju rečenice po diktatu, - podvlače, umeću, raspoređuju riječi u rečenicama, - popunjavaju tabele, ukrštenice, - dopunjavaju rečenice ili kraće tekstove, - pripremaju i sprovode jednostavne ankete, - učestvuju u jednostavnim projektnim zadacima (zidne novine). 	<p>Glagoli – Verbi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - indicativo presente – verbi regolari, - indicativo presente – verbi irregolari – andare, fare, stare, dare, dire, venire, uscire, - indicativo presente – verbi riflessivi, - indicativo presente – verbi modali. 	

⁴ Za predložene aktivnosti nastavnik/ca će sam/a odabrati oblike rada (individualni, rad u parovima, grupama ili frontalni).

VI razred - 3. godina učenja

Teme: škola - školski predmeti, raspored časova; **porodica i slobodno vrijeme** - svakodnevne obaveze kod kuće, hobi, prijateljstva; **dom; jela i pića** - obroci, priprema hrane; **odjeća i obuća** - kupovina, džeparac; **vrijeme; tijelo i zdravlje** - dijelovi tijela, bolesti.

Operativni ciljevi	Aktivnosti ⁵	Pojmovi / sadržaji	Korelacije
<p>Učenik/ca treba da nauči da:</p> <p>SLUŠANJE</p> <ul style="list-style-type: none"> - razumije jednostavna uputstva, pitanja, izjave i upozorenja nastavnika/ce i školskih drugova/arica, - prati razgovor u vezi sa određenom temom, - uočava određene informacije u kratkim tekstovima. <p>GOVOR</p> <p>A. učestvuje u razgovoru</p> <ul style="list-style-type: none"> - postavlja jednostavna pitanja i na njih odgovara, - učestvuje u kratkim razgovorima podstaknutim vizuelnim i drugim podsticajima, - koristi utvrđene fraze za određene namjene, - raspituje se za lica, predmete, cijene, aktivnosti, - uspostavlja i održava razgovor sa drugovima/aricama i nastavnikom/com u odjeljenju (pozdravlja i otpozdravlja, predstavlja se), - predlaže nešto, prijedloge prihvata ili odbija, - izražava vlastito mišljenje i moli za mišljenje u vezi određenog sadržaja, - izražava osjećanja, želje, zahvalnost za nešto; 	<p>Učenici/ce:</p> <ul style="list-style-type: none"> - slušaju živi i snimljeni govor, - odgovaraju jezički i nejezički na jednostavna uputstva, pitanja, izjave i upozorenja, - uključuju se u razgovor na određenu temu, - provjeravaju tačne informacije u kratkim tekstovima. <p>Učenici/ce:</p> <ul style="list-style-type: none"> - učestvuju u razgovoru sa nastavnikom/com i drugovima/aricama iz odjeljenja, - traže i daju jednostavne informacije, - postavljaju jednostavna pitanja u vezi želja i osjećanja i na njih odgovaraju, - uspostavljaju i održavaju kontakte u odjeljenju i simuliraju sporazumijevanje u određenim situacijama, - igraju kratke dijaloge, - recituju i pjevaju kratke pjesme, - dramatižuju kratke šale i jednostavne tekstove. 	<p>Imenice – Nomi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - nomi in –A, - nomi in –O, - nomi invariabili al plurale. <p>Zamjenice – Pronomi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pronomi atoni indiretti, - posizione dei pronomi atoni con i verbi riflessivi, modali e imperativo. <p>Članovi – Articoli:</p> <ul style="list-style-type: none"> - articolo partitivo, - uso dell'articolo determinativo con nozioni geografiche, - nomi propri e cognomi, - omissione dell'articolo. <p>Pridjevi – Aggettivi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - gradi dell'aggettivo, - numeri cardinali (1000), - numeri ordinali (10). <p>Predlozi – Preposizioni:</p> <ul style="list-style-type: none"> - preposizioni articolate con i nomi delle città' e degli Stati, - uso delle preposizioni contro, dopo, prima, senza, vicino, lontano. 	<p>Maternji jezik I književnost: <i>slaganje imenica i pridjeva, promjena imenica i pridjeva, glagoli – perfekat, futur I, imperativ.</i></p> <p>Matematika: redni brojevi.</p> <p>Gradansko vaspitanje: razvijanje prijateljstva, ljubavi, njegovanje kulture dijaloga, tolerancije, humora, saradnje, lijepo ponašanje, mladi i njihova potreba za sopstvenim identitetom – sport, muzika, kolekcionarstvo.</p> <p>Geografija: <i>orijentacija u vremenu i prostoru, geografski položaj grada i znamenitosti.</i></p> <p>Tehnika i informatika: <i>grad, važne ustanove, ulice, saobraćajna sredstva u gradu.</i></p>

⁵ Za predložene aktivnosti nastavnik/ca će sam/a odabrati oblike rada (individualni, rad u parovima, grupama ili frontalni).

Operativni ciljevi	Aktivnosti ⁶	Pojmovi / sadržaji	Korelacije
<p>B. povezano govori</p> <ul style="list-style-type: none"> - opisuje lica i predmete, svakodnevne aktivnosti i hobije, - opisuje stanje nečega, - jednostavno izlaže o poznatoj temi. <p>ČITANJE</p> <ul style="list-style-type: none"> - pravilno izgovara poznate riječi pri čitanju naglas, - samostalno čita određene vrste tekstova i dijaloge, - uočava glavnu misao u poznatom tekstu. <p>PISANJE</p> <ul style="list-style-type: none"> - primjenjuje osnovna pravila interpunkcije i pravopisa, - uočava ključne informacije u poznatim tekstovima, - napiše kraće priče, dijaloge i lične poruke prema zadatom modelu. 	<p>Učenici/ce:</p> <ul style="list-style-type: none"> - čitaju minimalnim jezičkim sredstvima izražena objašnjenja, uputstva, čestitke, savjete, upozorenja, pozive i reaguju verbalno i neverbalno, - čitaju i pamte pjesme, zagonetke i šale, - dramatišu dijaloge, - rješavaju jednostavne zadatke u vezi sa kratkim tekstovima. <p>Učenici/ce:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pišu jednostavne usmjeravane tekstove, - rješavaju jednostavne testove i pismene zadatke, - prerađuju obrađene nastavne sadržaje u jednostavne priče i lične poruke, - pripremaju i izrađuju jednostavne projektne zadatke. 	<p>Prilozi – Avverbi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - avverbi in –mente, - gradi dell'avverbio. <p>Glagoli – Verbi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - passato prossimo – verbi regolari e riflessivi, - futuro semplice – verbi regolari e irregolari, - condizionale presente – verbi regolari e irregolari, - imperativo dei verbi riflessivi, - imperativo dei verbi – dare, fare, stare, andare, dire – seconda persona singolare; terza persona singolare, prima persona plurale; seconda persona plurale. 	<p>Fizičko vaspitanje: <i>razvijanje sklonosti ka različitim sportovima.</i></p> <p>Muzička kultura: njegovanje muzikalnosti kroz italijanske pjesme, upoznavanje sa najpoznatijim italijanskim izvođačima, festivalima, muzički instrumenti.</p> <p>Likovna kultura: <i>smisao za estetsko.</i></p>

⁶ Za predložene aktivnosti nastavnik/ca će sam/a odabrati oblike rada (individualni, rad u parovima, grupama ili frontalni).

VII razred - 4. godina učenja

Teme: škola - učenje, uspjeh, raspored časova; **slobodno vrijeme** - interesovanja, aktivnosti; **stan** - opremanje prostora; **naselje i okolina** - život u gradu, na selu, saobraćaj; **trgovina** - moda, džeparac, odjeljenja u robnoj kući, cijene, kvalitet; **prirodna okolina** - životinje, briga za okolinu; **italijansko govorno područje** - zemlje, narodi, osnovni geografski pojmovi.

Operativni ciljevi	Aktivnosti ⁷	Pojmovi / sadržaji	Korelacije
<p>Učenik/ca treba da nauči da:</p> <p>SLUŠANJE</p> <ul style="list-style-type: none"> - razumije uputstva, pitanja, upozorenja i izjave nastavnika/ce, - prati razgovor na poznatu temu, - razumije detaljnije informacije vezane za poznatu temu. <p>GOVOR</p> <p>A. učestvuje u razgovoru</p> <ul style="list-style-type: none"> - uz prihvatljiv izgovor i intonaciju učestvuje u razgovorima po modelu, - zamoli za ponavljanje kada nešto ne razumije, - uspostavlja i održava razgovore u odjeljenju, na pr. odobrava ili odbija dogovor, ispoljava (ne)zanimanje, prihvata ili odbija pomoć, postavlja pitanja o trajanju dejstva i odgovara, daje mišljenje u vezi sa poznatim temama, - koristi utvrđene fraze za određene namjene na pr. raspituje se za lica, predmete, opremu, cijene, kvalitet, aktivnosti; 	<p>Učenici/ce :</p> <ul style="list-style-type: none"> - slušaju odabrane tekstove, - pamte i verbalno ili neverbalno reaguju na uputstva, pitanja, izjave i upozorenja, - uključuju se u komunikaciju u razredu na određenu temu, - slušaju kratke tekstove i provjeravaju tačnost informacija navedenih promijenjenim redoslijedom riječi, - povezuju tekst sa informacijama i izjavama govornika. <p>Učenici/ce:</p> <ul style="list-style-type: none"> - učestvuju u razgovoru sa drugovima/aricama u razredu i nastavnikom/com, - razgovaraju u okviru određenih tema, - postavljaju jednostavna pitanja i odgovaraju na njih, - igraju jednostavne uloge, - dramtizuju dijaloge i kraće tekstove, - recituju i pjevaju jednostavne pjesme, - podnose kraće usmjeravane izvještaje iz obrađenih tekstova i razgovora. 	<p>Imenice – Nomi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - nomi derivati, alterati e composti. <p>Zamjenice – Pronomi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pronomi personali soggetto/oggetto, - pronomi atoni diretti e indiretti e pronomi accoppiati. <p>Pridjevi – Aggettivi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - superlativo assoluto, - gradi dell'aggettivo – comparativi e superlativi organici – buono, cattivo, grande, piccolo, - aggettivi alterati, - aggettivo grande. <p>Predlozi – Preposizioni:</p> <ul style="list-style-type: none"> - uso delle preposizioni con i pronomi personali. <p>Glagoli – Verbi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - passato prossimo – verbi irregolari, - imperativo – terza persona plurale, - imperfetto – indicativo. <p>Rječce – Particelle:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ci, ne. 	<p>Maternji jezik i književnost:</p> <p>poređenje pridjeva, glagoli – perfekat, imperfekat, imperativ.</p> <p>Gradansko vaspitanje:</p> <p>razvijanje različitih interesovanja, identifikacija sa različitim idolima, njegovanje međusobnih odnosa, upoznavanje sa italijanskim društvenim sistemom, razvijanje svijesti o socijalnoj i kulturnoj raznolikosti.</p> <p>Biologija sa ekologijom:</p> <p>zaštita životne sredine, značaj ishrane za zdravlje, namirnice.</p> <p>Geografija:</p> <p>gradovi, znamenitosti kulture, turizam i poznata turistička mjesta u Italiji, putovanja.</p>

⁷ Za predložene aktivnosti nastavnik/ca će sam/a odabrati oblike rada (individualni, rad u parovima, grupama ili frontalni).

Operativni ciljevi	Aktivnosti ⁸	Pojmovi / sadržaji	Korelacije
<p>B. povezano govori</p> <ul style="list-style-type: none"> - opisuje osobe, predmete, mjesta, zemlje i narod italijanskog govornog područja, - daje kratke usmjeravane izjave o poznatim temama. <p>ČITANJE</p> <ul style="list-style-type: none"> - izražajno čita određene vrste tekstova i dijaloge, - izdvoji bitne informacije u natpisima, uputstvima, upozorenjima, - razumije kraći tekst sa većim brojem izraza koji se često koriste, - koristi kontekst da dođe do značenja nepoznatih riječi. <p>PISANJE</p> <ul style="list-style-type: none"> - primjenjuje ortografska pravila prilikom pisanja jednostavnih tekstova i dijaloga, - povezuje rečenice u pasuse, - popunjava jednostavne obrasce podacima, - sastavlja jednostavna pisma sa ličnim sadržajem. 	<p>Učenici/ce:</p> <ul style="list-style-type: none"> - čitaju i dramatizuju dijaloške tekstove i kraće tekstove koji su vezani za određene teme, - čitaju natpise, uputstva, opomene, kratke tekstove, - komentarišu informacije o poznatim temama. <p>Učenici/ce:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>pišu</i> jednostavna pisma sa ličnim sadržajem, - opisuju lica, stvari, životinje, - opisuju događaje i procese, - prerađuju obrađene nastavne sadržaje u lične poruke i priče, - pripremaju i izrađuju jednostavne planirane zadatke. 		<p>Muzička kultura: <i>njegovanje muzikalnosti, ritma i scenskog izraza.</i></p> <p>Likovna kultura: primjena likovnih tehnika u izradi pozorišnih rekvizita.</p>

⁸ Za predložene aktivnosti nastavnik/ca će sam/a odabrati oblike rada (individualni, rad u parovima, grupama ili frontalni).

VIII razred - 5. godina učenja

Temе: italijansko govorno područje; putovanja; djelatnosti; rad i zanimanje; lični podaci; mi i okolina - vrijeme, priroda, čuvanje okoline; svijet juče, danas, sutra - pronalazaštvo, nauka, tehnika, kultura, svjetska dešavanja.

Operativni ciljevi	Aktivnosti ⁹	Pojmovi / sadržaji	Korelacije
<p>Učenik/ca treba da nauči da:</p> <p>SLUŠANJE</p> <ul style="list-style-type: none"> - razumije pitanja, uputstva i izjave nastavnika/ce, - pamti pojedina komplikovanija uputstva, - prati razgovor u razredu na zadatu temu, - prati informacije i izjave govornika u kontekstu, - prati nešto složenije informacije, indirektno vezane za neku od obrađenih tema. <p>GOVOR</p> <p>A. učestvuje u razgovoru</p> <ul style="list-style-type: none"> - uspostavlja i održava verbalne kontakte u odjeljenju, na pr. traži i daje informacije u vezi obrađenih tema, izražava namjeru, želje, osjećanja, interesovanje, sumnju ili uvjerenost u nešto, (ne)sigurnost u vezi nečega, - koristi utvrđene fraze za određene namjene, na pr. identifikuje osnovna zanimanja, djelatnosti, prevozna sredstva; <p>B. povezano govori</p> <ul style="list-style-type: none"> - opisuje lica, predmete, situacije, procese, - izražava mišljenje o onome što je čuo/la, vidio/la ili doživio/la. 	<p>Učenici/ce :</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>slušaju</i> odabrane tekstove, - verbalno ili neverbalno reaguju na pitanja, uputstva i izjave nastavnika/ce, - uključuju se u razgovor na određenu temu, - slušaju kratka saopštenja, - slušaju nešto složenije tekstove i izdvajaju tražene podatke, - daju mišljenje o tekstovima koje su slušali/e. <p>Učenici/ce:</p> <ul style="list-style-type: none"> - učestvuju u <i>razgovoru</i> sa drugovima/aricama u razredu i nastavnikom/com, - postavljaju opšta pitanja u vezi ličnih podataka, - igraju jednostavne uloge i dramatizuju dijaloge i tekstove u vezi sa obrađenim temama, - simuliraju telefonski razgovor tj. pozivaju, predstavljaju se, javljaju se, vode razgovor, završavaju razgovor, - recituju i pjevaju jednostavne pjesme, - iznose na jednostavan način mišljenje o određenim temama, - pripremaju i sprovode kratke intervju, - daju <u>usmjerena</u> obrazloženja o onome što su čuli/e, vidjeli/e, pročitali/e ili doživjeli/e. 	<p>Imenice – Nomi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - nomi derivati e composti, - nomi alterati. <p>Zamjenice – Pronomi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pronomi atoni – complemento oggetto, complemento di termine, - pronomi accoppiati nei tempi composti, - pronomi relativi, pronomi relativo il quale. <p>Članovi – Articoli:</p> <ul style="list-style-type: none"> - uso dell'articolo. <p>Pridjevi – Aggettivi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - aggettivi derivati e alterati, - aggettivo santo, - posizione dell'aggettivo – uno o piu' aggettivi rispetto al nome. <p>Glagoli – Verbi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - gerundio presente, - rapporto tra passato prossimo e imperfetto, - fare causativo, - stare per + infinito, - congiuntivo presente, - congiuntivo passato, - periodo ipotetico – presente, futuro e imperfetto. 	<p>Maternji jezik i književnost:</p> <p>složena rečenica, relativne zamjenice.</p> <p>Građansko vaspitanje:</p> <p><i>razvijanje svijesti o socijalnoj i kulturnoj raznolikosti, odbacivanje predrasuda u odnosima između polova.</i></p> <p>Geografija:</p> <p><i>društveno uređenje Italije.</i></p> <p>Biologija:</p> <p><i>zaštita životne sredine.</i></p> <p>Muzička kultura:</p> <p><i>njegovanje muzičkog ukusa kroz različite žanrove.</i></p> <p>Likovna kultura:</p> <p>razvijanje estetskog osjećaja, primjena likovnih tehnika u samostalnim projektima.</p>

⁹ Za predložene aktivnosti nastavnik/ca će sam/a odabrati oblike rada (individualni, rad u parovima, grupama ili frontalni).

Operativni ciljevi	Aktivnosti ¹⁰	Pojmovi / sadržaji	Korelacije
<p>ČITANJE:</p> <ul style="list-style-type: none"> - izražajno čita određene vrste tekstova, - razumije natpise, uputstva, kratka saopštenja na javnim mjestima i institucijama, - razumije tekstove koji su vezani za određenu temu, - nasluti značenje nepoznatih riječi u kontekstu. <p>PISANJE:</p> <ul style="list-style-type: none"> - kreira jednostavne priče, lične poruke i dijaloge, - popuni tabele i jednostavne obrasce, - samostalno opiše događaje i procese, - koristi elektronske medije za uspostavljanje komunikacije. 	<p>Učenici/ce:</p> <ul style="list-style-type: none"> - čitaju dijaloške tekstove, - čitaju natpise, uputstva, upozorenja, kratka saopštenja i pronalaze ključne informacije, - označavaju geografske karakteristike zemalja na karti, - čitaju šale, pjesme, zagonetke, - čitaju tekstove koji su vezani za određenu temu. <p>Učenici/ce:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pišu jednostavna pisma sa ličnim sadržajem i popunjavaju jednostavne obrasce i tabele, - opisuju događaje i procese, - prerađuju obrađeno gradivo u lične poruke i priče, sastavljaju kratke usmjeravane ili samostalne tekstove na osnovu onoga što su vidjeli/e, doživjeli/e, čuli/e ili pročitali/e, - koriste elektronsku poštu za uspostavljanje komunikacije sa izvornim govornicima, - izrađuju jednostavne projektne zadatke. 	<p>Vežnici – Congiunzioni:</p> <ul style="list-style-type: none"> - che, sebbene, benché, affinché, perché, anche se, dato che, poiché, siccome, pur. 	

¹⁰ Za predložene aktivnosti nastavnik/ca će sam/a odabrati oblike rada (individualni, rad u parovima, grupama ili frontalni).

IX razred - 6. godina učenja

Teme: države u kojima se govori italijanski jezik; Crna Gora - moja država; međuljudski odnosi; sredstva obavještanja; nezgode i kvarovi; čuvanje okoline; zdravlje.

Operativni ciljevi	Aktivnosti ¹¹	Pojmovi / sadržaji	Korelacije
<p>Učenik/ca treba da nauči da:</p> <p>SLUŠANJE</p> <ul style="list-style-type: none"> - razumije složenija uputstva, - prati složenije informacije koje su vezane za određene situacije ili teme, - prati razgovor u razredu, - razumije suštinu, odnosno pojedinosti određene situacije ili teme koja je u vezi sa tekстом, - prati autentične tekstove. <p>GOVOR</p> <p>A. učestvuje u razgovoru</p> <ul style="list-style-type: none"> - postavlja i odgovara na nešto složenija pitanja, - uspostavlja i održava verbalne kontakte u odjeljenju tj. izražava mišljenje, želje, potrebe i namjere vezane za određene situacije, veselje ili strah u simuliranim situacijama, savjetuje, preporučuje, objašnjava, - koristi nešto složenije utvrđene izraze za određene namjene tj. uočava sličnosti i razlike prilikom poređenja određenih sadržaja; <p>B. povezano govori</p> <ul style="list-style-type: none"> - opisuje i poredi zemlje italijanskog govornog područja i Crnu Goru, - obrazlaže mišljenje o onome što je čuo/la, vidio/la, pročitao/la ili doživio/la. 	<p>Učenici/ce:</p> <ul style="list-style-type: none"> - uključuju se u razgovor u razredu, - ponavljaju ili prepričavaju sadržaje tekstova koje su slušali/e, - analiziraju sadržaj prerađenih tekstova u odnosu na ponuđene informacije, - slušaju autentične tekstove iz svakodnevnog života i objašnjavaju ključne informacije. <p>Učenici/ce:</p> <ul style="list-style-type: none"> - učestvuju u razgovoru sa drugovima/aricama u razredu i nastavnikom/com, - simuliraju sporazumijevanje u određenim situacijama - opisuju ljude, stvari i situacije, događaje i procese, - recituju i pjevaju jednostavne pjesme, - daju kratke usmjeravane ili samostalne izjave o onome što su pročitali/e, doživjeli/e, vidjeli/e ili čuli/e, - upotrebljavaju formu intervjua, - učestvuju u diskusijama koje su u vezi sa poznatim temama. 	<p>Imenice – Nomi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - nomi derivati, - particolarita' dei nomi. <p>Zamjenice – Pronomi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pronomi indefiniti. <p>Članovi – Articoli:</p> <ul style="list-style-type: none"> - uso dell'articolo. <p>Pridjevi – Aggettivi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - aggettivi indefiniti. <p>Glagoli – Verbi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - stare + gerundio, - congiuntivo imperfetto, - trapassato prossimo, - periodo ipotetico – possibilita'. <p>Veznici – Congiunzioni:</p> <ul style="list-style-type: none"> - che, sebbene, benché, affinché, perché, anche se, dato che, poiché, siccome, come se. 	<p>Maternji jezik i književnost: upoređivanje gramatičkih sistema, upotreba vremena i načina.</p> <p>Geografija: turističke znamenitosti evropskih gradova.</p> <p>Gradansko vaspitanje: odbacivanje predrasuda u odnosima među polovima, međusobna tolerancija.</p> <p>Biologija: evropska kampanja za zaštitu životne sredine.</p> <p>Fizičko vaspitanje: njegovanje interesovanja za sportske aktivnosti</p>

¹¹ Za predložene aktivnosti nastavnik/ca će sam/a odabrati oblike rada (individualni, rad u parovima, grupama ili frontalni).

Operativni ciljevi	Aktivnosti ¹²	Pojmovi / sadržaji	Korelacije
<p>ČITANJE</p> <ul style="list-style-type: none"> - prati natpise, uputstva, upozorenja, kratka saopštenja, - samostalno čita tekstove koji su tematski vezani za svakodnevni život, - razumije suštinu tekstova iz novina i omladinskih časopisa, - prati i razumije pjesme, šale i zagonetke. <p>PISANJE</p> <ul style="list-style-type: none"> - sastavlja pisma ličnog sadržaja, - vodi lični dnevnik, - opisuje lica, predmete, situacije, događaje i procese, - samostalno sastavlja i piše funkcionalne tekstove. 	<p>Učenici/ce:</p> <ul style="list-style-type: none"> - čitaju natpise, uputstva, upozorenja, kratka saopštenja, - daju mišljenje o tekstovima koji su tematski vezani za svakodnevni život, - traže informacije iz novina i omladinskih časopisa koje su u vezi sa određenom temom ili temom koja ih interesuje. <p>Učenici/ce:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pišu pisma i dnevnik ličnog sadržaja, - pišu kratke tekstove u kojima opisuju lica, predmete, situacije, događaje i procese, - prerađuju obrađeno gradivo u lične poruke i priče, sastavljaju kratke usmjeravane ili samostalne tekstove na osnovu onoga što su vidjeli/e, doživjeli/e, čuli/e ili pročitali/e, - koriste elektronsku poštu za uspostavljanje komunikacije sa izvornim govornicima, - izvode lakše istraživačke zadatke uz upotrebu medija. 		<p>Muzička kultura: stalno njegovanje muzičkog ukusa.</p> <p>Likovna kultura: primjena različitih likovnih tehnika u samostalnim projektima, priprema izložbi.</p>

5. DIDAKTIČKE PREPORUKE

Ovim preporukama se želi pomoći nastavniku/ci da ostvari postavljene ciljeve, primjenjujući u nastavi najnovija saznanja iz područja primijenjene lingvistike, pedagogije i psihologije, kao i da primjeni pozitivna domaća i strana iskustva vezana za nastavu i učenje italijanskog jezika, a da se pritom ne ograničava kreativnost nastavnika/ce.

¹² Za predložene aktivnosti nastavnik/ca će sam/a odabrati oblike rada (individualni, rad u parovima, grupama ili frontalni).

Glavna karakteristika savremene nastave italijanskog jezika je usmjerenost na učenika/cu i na proces učenja, a nastavnik/ca nije više jedini izvor znanja i informacija. Njegova/njena uloga nije samo u prenošenju znanja, već i u podsticanju učenika/ca da koriste i druge izvore znanja i informacija. Veoma je važna atmosfera i odnos koji nastavnik/ca uspostavi na času. Ako je taj odnos prisan i ako nastavnik/ca uvažava učenika/cu kao ravnopravnog sagovornika, onda je učenje i usvajanje jezika mnogo bolje i efikasnije. Nastavnik/ca treba da se trudi da atmosfera u razredu bude prijatna, slobodna, a istovremeno i radna. Pri tome nastavnik/ca mora dobro upoznati učenike/ce, uvažavati njihove individualne karakteristike i sposobnosti, mora ih motivisati da što bolje razviju svoje sposobnosti, vodeći računa o njihovom uzrastu, potrebama i interesovanjima.

U ranom uzrastu učenja stranog jezika, najvažniji cilj je senzibilizacija, razvijanje ljubavi prema stranom jeziku, kao i razvijanje spontanog i svjesnog usvajanja komunikacijskih funkcija. U kasnijim uzrastima, učenici/ce potpuno svjesno usvajaju komunikacijske funkcije. Da bi se to postiglo, kod učenika/ce se razvijaju četiri jezičke vještine: slušanje, govor, čitanje i pisanje.

Upotreba maternjeg jezika

Tokom nastave italijanskog jezika, upotrebu maternjeg jezika treba svesti na najmanju moguću mjeru i navikavati učenike/ce da u učionici koriste italijanski jezik u onoj mjeri koliko im to dozvoljava njihovo jezičko znanje. Maternji jezik treba upotrebljavati samo kada se na efikasniji i produktivniji način mogu ostvarivati postavljeni ciljevi.

Aktivnosti: razvijanje jezičkih vještina.

Slušanje

Učenici/ce se prvo navikavaju na razumijevanje i razlikovanje različitih glasova, koji su specifični za italijanski jezik, a potom riječi i kraćih rečenica. Zato je veoma važan izgovor nastavnika/ce. Riječi i rečenice moraju biti jasne, izražene logičkim redoslijedom, sa dosta ponavljanja. Potrebno je koristiti raznovrsni autentični audio materijal (pjesme, priče, dijaloge, kraće monologe, kraća izlaganja, radio i TV reklame, vijesti, odlomke iz radio i TV emisija, serija, odlomke iz filmova, brojalice, rime i sl.)

Iako u nastavi treba koristiti što više autentičnog materijala, treba imati u vidu da je izgovor i intonacija nastavnika/ce presudan za izgovor i intonaciju učenika/ce, posebno onih najmlađeg uzrasta.

Aktivnosti za razvijanje vještine razumijevanja govora se sprovode u tri faze: aktivnosti prije slušanja, u toku slušanja i poslije slušanja.

Aktivnosti prije slušanja

- razgovor o temi teksta,
- predstavljanje sadržaja pomoću slika,
- predstavljanje ključnih riječi-fraza,

- provjeravanje dosadašnjeg poznavanja teme-sadržaja pomoću pitanja i popunjavanjem tabela,
- upoznavanje sa zadatkom koji će rješavati tokom slušanja.

Aktivnosti u toku slušanja

- sa odgovorima bez riječi (crtanje, bojenje i zaokruživanje, praćenje teksta na slikama, dopunjavanje slika),
- sa odgovorima pomoću riječi (zapisivanje riječi u svesku, nabranje osoba i stvari).

Aktivnosti poslije slušanja

Poslije odslušanog sadržaja, učenici/ce provjeravaju razumijevanje i pokušavaju kreativno da odgovore. Pri tome se upotrebljava što više različitih vježbi. Odgovor može biti:

- odgovarajućim pokretima (dizanjem ruke, učenici/ce pokretima imitiraju događaje u tekstu),
- označavanje, raspoređivanje slika, crtanje, bojenje,
- pomoću riječi,
- pomoću raznovrsnih pitanja, tačno/netačno, pomoću odgovora na glavna pitanja,
- rješavanje izbornih zadataka,
- upisivanje riječi koje nedostaju u tekstu, upisivanje podataka,
- povezivanje teksta sa slikama, informacije i izjave govornika,
- ponavljanje ili prepričavanje sadržaja.

Govor

Na svim nivoima učenja jezika govoru treba posvećivati posebnu pažnju. Učenike/ce treba temeljno pripremati za usmene aktivnosti: zajedno odabrati temu i leksiku potrebnu za njenu obradu i dati dovoljno vremena učenicima/cama za razmišljanje. Zatim, koristiti one aktivnosti koje omogućavaju stvarnu razmjenu znanja, informacija, ideja, mišljenja, bilo da se radi o aktivnostima dijaloškog ili monološkog tipa. Poželjno je da u aktivnostima učestvuje što više učenika/ca, što se može postići radom u parovima ili u manjim grupama. Vještina vođenja razgovora uključuje i sposobnost aktivnog slušanja, pa je stoga potrebno osposobiti učenike/ce za aktivno slušanje sagovornika.

Čitanje

Glavni cilj razvijanja ove vještine je da se učenici/ce osposobe za odgovarajuću brzinu i razumijevanje novih ili nepoznatih tekstova, kao i da razumiju njihovu namjenu razumijevanjem pojedinačnih informacija, suštine pročitanog ili razumijevanja na globalnom nivou. U nastavi za čitanje treba koristiti što raznovrsnije autentične tekstove (pjesme, priče, dijaloge, pisma, prospekte, brošure, novinske članke, odlomke iz književnih djela). Cilj je da se učenici/ce osposobe za samostalno čitanje i razumijevanje nepoznatih tekstova.

Aktivnosti prije čitanja teksta

- *razgovor o tekstu sa kojim pobudimo interesovanje, aktiviramo iskustva učenika/ca,
- *na osnovu slikovnog stimulansa i ključnih riječi učenici/ce zaključuju o sadržaju teksta.

Aktivnosti u toku čitanja

- razumijevanje sadržaja (opis osobe, pravca, uputstvo za izradu),
- prenošenje podataka u tabele,
- povezivanje teksta sa slikama ili dijagramima,
- podvlačenje zanimljivih i upotrijebljenih izraza,
- pisanje određenih riječi,
- sređivanje pomiješanih slika, riječi, fraza.

Aktivnosti poslije čitanja (kojima se provjerava razumijevanja pročitano teksta)

- povezivanje teksta sa slikama ili dijagramima,
- odgovori na pitanja, izbor pravilnih i pogrešnih tvrdnji,
- sređivanje pomiješanih dijelova teksta,
- lična objašnjenja teksta,
- sadržaj teksta, izražavanje mišljenja o tekstu,
- promjena teksta (npr. intervju),
- pisanje teksta u drugom vremenu (jezička transformacija).

Pisanje i pismeno izražavanje

Pisanje je posebno zahtjevna aktivnost, zato je kod učenika/ca razvijamo postepeno. Na početku učenja učenici/ce zapisuju samo pojedine riječi, fraze i kraće rečenice.

Pisanje mora biti preciznije i organizovanije od govora. Učenik/ca mora imati dovoljno vremena da razmisli i dovrši ili pak preoblikuje svoje teze.

Dobro sastavljen pismeni zadatak nije samo dobra vježba za učenje jezika, već podstiče da učenici/ce mogu svoje predstave, iskustva i osjećaje opisati na lični i stvaralački način. Stvaralački način učenja ne mogu ostvariti svi/e učenici/ce, pa bi to trebalo uzeti u obzir kada se bude vršilo vrednovanje sastava.

Polazne tačke za pisanje mogu biti razgovor o temi, slušanje ili čitanje teksta. Učenici/ce prvo oblikuju rečenice i pripreme bilješke, a kasnije to realizuju u priče. Opisivanje slika, predmeta i životinja na nižem stepenu učenja jezika može biti priprema za pisanje.

Poštovanje **pravopisa** takođe spada u učenje pisanja, ali ne predstavlja glavni cilj. **Diktat** služi za provjeravanje pravilnosti pisanja i primjenjuje se uglavnom od kraja V razreda osnovne škole.

6. KORELACIJE MEĐU PREDMETIMA

Učenici/ce se školovanjem pripremaju za kvalitetniji život, za obrazovanje koje će im kasnije pomoći u izboru profesije.

Da bi se učenicima/cama pomoglo da lakše formiraju i koriste vlastita znanja iz određenih naučnih područja, za nastavu italijanskog jezika odabrani su nastavni sadržaji kojima se ostvaruju brojni ciljevi, koji su zajednički svim ostalim predmetima u osnovnoj školi.

U međupredmetnom povezivanju na prvom mjestu su **maternji jezik i drugi strani jezici**. To povezivanje se, prije svega, ogleda u komunikativnim sposobnostima, pri kojima se za učenje italijanskog jezika lakše mogu iskoristiti znanja na nivou sintakse, građenja riječi, gramatičke terminologije. Već usvojena teoretska jezička znanja iz maternjeg jezika olakšaće razumijevanje pojedinih jezičkih kategorija i u italijanskom jeziku.

Teme su izabrane tako da su u vezi i sa **geografijom, istorijom i umjetnostima**. Uz pomoć ovih predmeta, učenici/ce stiču znanja o društvu, drugačijim načinima razmišljanja i drugačijim običajima. Učenjem italijanskog jezika učenici/ce će koristiti prethodno stečena znanja iz navedenih predmeta, što će im olakšati da ljude, običaje i kulturu zemalja italijanskog govornog područja bolje upoznaju i shvate sličnosti i razlike međuljudskih odnosa.

Određeni nastavni sadržaji su kroz vaspitanje o životnoj sredini povezani sa prirodnim predmetima kao što su **biologija, fizika i hemija**.

Sposobnost sticanja, vrednovanja i upotrebe informacija je tijesno povezana sa znanjima informatičkih tehnologija, koje učenici/ce dobijaju na području kompjutera i **informatike**.

Odlučujuću ulogu za uspješno učenje i sticanje znanja imaju različite **vještine**, koje su veoma važne za učenje stranog jezika i uvijek su u prvom planu. Treba uvijek upućivati na isprepletanost **međupredmetnih vještina** kao što su: komunikacijske, lične, socijalne i druge, koje

učenici/ce razvijaju i upotrebljavaju kod različitih predmeta (usmeno ili pismeno sporazumijevanje, upotreba kompjuterske i druge tehnologije, savladavanje strategije učenja, rješavanje problema i konstruktivno rješavanje sukoba).

Da bi se ostvarila veća međupredmetna povezanost, kao i veza predmetnih područja i vještina, potrebna je saradnja kolega/koleginica u školi i pažljivo zajedničko planiranje godišnjih nastavnih planova i programa. Takav način planiranja za nastavnike/ce predstavlja lakše i efikasnije ostvarivanje nastavnih i obrazovnih ciljeva, a za učenike/ce produktivnije učenje i sticanje znanja.

7. STANDARDI ZNANJA (ISPITNI KATALOG)

7.1. Standardi znanja

Standardi znanja su osnova za praćenje realizacije ciljeva nastave i za provjeravanje postignuća učenika/ca na određenom nivou učenja. Standardi znanja su jedinstveni i oblikovani su po ciklusima učenja, na osnovu operativnih ciljeva i aktivnosti učenika/ca. **Ciklus**, a ne razred, predstavlja osnovu za realizaciju ciljeva nastave. Time se uvažava činjenica o hijerarhijskoj strukturi sadržaja programa, tj. da se učenje ne odvija tako što se ranijim znanjima dodaju nova znanja, već tako što se znanja stalno proširuju i produbljuju. Standardi znanja su diferencirani po razredima i pokazuju dostignuća učenika/ca na određenom stepenu učenja. Standardi znanja uvažavaju individualne razlike među učenicima/cama. Minimalni standardi znanja su postignuća (po pravilu) svih učenika/ca na određenom stepenu učenja. Standardi znanja su usmjereni ka višim oblicima učenja: obuhvataju ne samo sadržajne već i procesne ciljeve, tj. usmjereni su ne samo na poznavanje i na razumijevanje (npr. činjenica, podataka itd.), već prije svega njihovu upotrebu (primjenu).

Standardi znanja se određuju prema modelima kriterijuma i skala nivoa znanja koje je utvrdio Savjet Evrope u knjizi *Zajednički evropski okvir za žive jezike*. Standardi znanja podrazumijevaju opisne iskaze i formulacije (deskriptore) koji treba da odlikavaju očekivani nivo postignuća učenika/ca u ovladavanju kompetencijama jezičkog komuniciranja (čitanje, slušanje, pisanje, izražavanje) na određenom uzrastu i određenoj fazi učenja. **Deskriptori** treba da pomognu nastavnicima/cama u uspostavljanju jasnih i standardizovanih normi ocjenjivanja, provjeravanja znanja i izrade testova. Sama formulacija deskriptora treba **istovremeno** da odražava:

- **minimalni** osnov znanja i vještina u okviru postavljenog standarda,
- **maksimum** u postizanju znanja i vještina na određenom nivou,
- **primjerenu formulaciju** za ocjenjivanje i praćenje postignuća učenika/ca.

Prvi strani jezik - poslije završene devetogodišnje škole i sa fondom od 561 čas, učenici/ce bi trebalo da postignu nivo A2, odnosno A2+ (za posebno nadarene učenike/ce).

Drugi strani jezik - poslije završene devetogodišnje škole i trogodišnjeg učenja italijanskog jezika sa fondom od 297 časova, učenici/ce bi trebalo da postignu nivo A2 u italijanskom jeziku kao drugom stranom jeziku.

Fond riječi je usko vezan za nastavne teme.

Standardi znanja poslije II obrazovnog ciklusa (IV, V i VI razred)

Izgovor i intonacija: učenici/ce izgovaraju riječi, fraze i kratke rečenice iz napamet naučenog repertoara.

Leksika: učenici/ce raspolažu elementarnim fondom pojedinačnih riječi i fraza, koje se odnose na određene konkretne situacije.

Gramatika: učenici/ce vladaju ograničenim poznavanjem jednostavnijih gramatičkih struktura i rečeničnih modela iz napamet naučenog repertoara.

Ortografija: učenici/ce prepisuju i pišu poznate riječi, kratke fraze i rečenice, dijelove teksta, kratke i jednostavne tekstove.

Usmena upotreba jezika: učenici/ce koriste ograničen repertoar riječi i osnovne jezičke strukture za traženje osnovnih informacija i sporazumijevanje u konkretnim situacijama.

VJEŠTINE - nivo postignuća A 2.1.1**Slušanje**

Učenici/ce razumiju:

- razgovor u razredu o poznatim temama i uključuju se u isti,
- jednostavne natpise, pitanja, uputstva, upozorenja, kratka saopštenja, opomene nastavnika/ce i drugova/arica, kao i iz snimljenog materijala i na njih (ne)jezički reaguju,
- kraće tekstove sastavljene od poznatih informacija, ali u promijenjenom redoslijedu,
- suštinu tj. pojedinosti određene teme ili situacije koja se tiče teksta, iako on sadrži nepoznate informacije, ali koje nemaju bitan značaj za razumijevanje,
- pjesme, šale, zagonetke.

Govor

Učenici/ce umiju:

- da učestvuju u razgovoru sa nastavnikom/com i drugovima/aricama iz razreda,
- da postavljaju jednostavna pitanja i daju odgovore,
- da koriste jednostavne izraze i rečenice o svakodnevnim aktivnostima, situacijama i događajima,
- da uspostave kontakt i da ga održavaju,
- da u vođenoj interakciji sa sagovornikom razgovaraju o poznatim temama koristeći se vizuelnom ili pisanom podrškom - simulacija kraćih dijaloga,
- da recituju i pjevaju jednostavne pjesme.

Čitanje

Učenici/ce razumiju:

- uputstva, kratke poruke, upozorenja i natpise,
- smisao teksta koji sadrži poznate informacije,

- glavnu misao i detalje teksta,
- dijaloge koji su osnova za razvijanje govornih vještina,
- pjesme, jednostavne zagonetke, kratke priče koje neznatno prelaze leksički fond,
- tekstove iz dječjih časopisa u vezi sa njihovim poljem interesovanja.

Pisanje

Učenici/ce umiju:

- da pišu jednostavne tekstove poštujući pravopis,
- da dopune obrasce i kraće tekstove,
- da pišu lične poruke, kraće dijaloge i jednostavne priče oslanjajući se na obrađene sadržaje,
- da samostalno napišu kratak tekst na poznatu temu,
- da zajedno sa nastavnikom/com pripreme i izrade jednostavne projektne zadatke.

Standardi znanja poslije III obrazovnog ciklusa (VII , VIII i IX razred)

Izgovor i intonacija: učenici/ce izgovaraju i intoniraju riječi, fraze i rečenice dovoljno jasno i razumljivo bez obzira na primjetan akcent.

Leksika: učenici/ce raspolažu dovoljnim zalihama pojedinačnih riječi i fraza da bi u poznatim situacijama i vezano za poznate teme mogli zadovoljiti rutinske, svakodnevne potrebe.

Gramatika: učenici/ce korektno vladaju jednostavnim gramatičkim strukturama, ali su moguće sistematske elementarne greške (npr. tendencija da se pogrešno koriste ili zaborave vremena, pogrešno označi kongruencija subjekat-glagol).

Ortografija: učenici/ce prepisuju i pišu kratke rečenice o svakodnevnim temama. Fonetski prenos riječi iz maternjeg jezika je još uvijek moguć, pogotovo ako se radi o stranim riječima u italijanskom jeziku i složenicama sastavljenim od nepoznatih riječi.

Usmena upotreba jezika: učenici/ce koriste ograničen repertoar riječi i osnovne jezičke strukture za traženje osnovnih informacija i sporazumijevanje u konkretnim situacijama.

VJEŠTINE – nivo postignuća A 2 *

Slušanje

Učenici/ce razumiju:

- razgovor u razredu,
- složenija pitanja, uputstva, iskaze, objašnjenja,
- glavnu misao i detalje tekstova koji imaju manji broj nepoznatih elemenata,
- kraće autentične tekstove.

Govor

Učenici/ce umiju:

- da učestvuju u razgovoru u razredu,
- da postavljaju i odgovaraju na pitanja,
- da govore na jednostavan način o onome što su pročitali/e, vidjeli/e, čuli/e ili doživjeli/e,
- da daju samostalne kratke izjave,
- da izraze mišljenje, potrebe, želje, stavove, namjere, emocije,
- da učestvuju u vođenim diskusijama o bliskim temama.

Čitanje

Učenici/ce razumiju:

- složenija uputstva, poruke, upozorenja i natpise,
- detalje u raznim vrstama poznatih tekstova,
- suštinu novog teksta koji sadrži poznate informacije,
- duže tekstove koji prelaze učenikov/cin receptivni fond riječi uz pomoć konteksta i rječnika,
- pjesme, šale, zagonetke.

Pisanje

Učenici/ce umiju:

- da napišu kratku ličnu poruku, pismo, saopštenje,
- da napišu kratke funkcionalne tekstove - popunjavanje obrazaca,
- da sastavljaju kratke navođene ili samostalne tekstove na osnovu onoga što su pročitali/e , vidjeli/e, čuli/e ili doživjeli/e,
- da samostalno napišu kratak tekst na poznatu temu ili temu koja ih interesuje,
- da zajedno sa nastavnikom/com pripreme i izrade jednostavne projektne i istraživačke zadatke uz upotrebu medija.

7.2. Ispitni katalog

Ispitni katalog usmjeren je na jezičke sadržaje, vještine i komunikativne funkcije po obrazovnim ciklusima. Gramatičke kategorije i deskriptori za vještine i komunikacijske funkcije navedeni su po principima spiralne progresije.

II obrazovni ciklus (IV, V, VI razred) – nivo A 2.1.1

Jezički sadržaji	Teme / Vještine	Komunikativne funkcije
<p>Imenice- Nomi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - genere e numero, - nomi propri, - nomi comuni, - nomi in-A, nomi in-O, nomi invariabili al plurale. <p>Zamjenice – Pronomi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pronomi personali tonici diretti, - pronomi possessivi, - pronomi dimostrativi (questo, quello), - pronomi interrogativi (chi, che, cosa, dove), - pronomi personali (pronomi atoni diretti), - pronomi indefiniti (ognuno, qualcuno, nessuno), - pronomi atoni indiretti, - posizione dei pronomi atoni con i verbi (riflessivi, modali, e imperativo). <p>Članovi – Articoli:</p> <ul style="list-style-type: none"> - articolo indeterminativo (un, una, uno, un'), - articolo determinativo, - preposizioni articolate, - uso dell' articolo (mia sorella, la mia sorellina), - articolo partitivo, - uso dell' articolo determinativo con nozioni geografiche, nomi propri e cognomi, - omissione dell' articolo. 	<p>TEME:</p> <ul style="list-style-type: none"> - u školi, - porodica i stan, - vrijeme, - praznici, - zdravlje, - mi i okolina, - jela i pića, - odjeća i obuća, - tijelo i zdravlje. <p>Slušanje</p> <p>Učenici/ce razumiju:</p> <ul style="list-style-type: none"> - jednostavna uputstva, pitanja, upozorenja i izjave nastavnika/ce i drugova/arica i na njih (ne)jezički reaguju, - razgovor u razredu, - kraće tekstove, sastavljene od poznatih informacija, ali u promijenjenom redoslijedu riječi, - tekst u vezi sa određenom temom, iako sadrži nepoznate informacije, ali koje za razumijevanje nemaju ključni značaj. 	<p>Društveni kontakti</p> <p>Učenici/ce koriste fraze pri:</p> <ul style="list-style-type: none"> - upoznavanju, - predstavljanju, - pozdravljanju prilikom dolaska i odlaska, - neformalnom oslovljavanju, - čestitanju, - zahvaljivanju. <p>Traženje i davanje informacija</p> <p>Učenici/ce:</p> <ul style="list-style-type: none"> - postavljaju/odgovaraju na pitanja, - razmjenjuju, provjeravaju, potvrđuju informacije, - nabrajaju, identifikuju, opisuju ljude, mjesta, predmete, procese, događaje. <p>Izražavanje stavova, emocija, modalnosti</p> <p>Učenici/ce:</p> <ul style="list-style-type: none"> - izražavaju <i>stavove</i> i mišljenje, tj. slaganje/neslaganje, odobravanje/neodobravanje, - izražavaju <i>modalnost</i>, tj. mogućnost/nemogućnost, želju, sposobnost, - izražavaju <i>emocije</i> (zadovoljstvo ili nezadovoljstvo, zahvalnost, bol).

Jezički sadržaji	Teme / Vještine	Komunikativne funkcije
<p>Pridjevi – Aggettivi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - aggettivi descrittivi, - concordanza dei nomi e degli aggettivi, - aggettivi possessivi, - numeri cardinali (1-1000), - numeri ordinali (1-10), - buono, bello, - ogni, qualche, - gradi dell'aggettivo. <p>Predlozi – Preposizioni:</p> <ul style="list-style-type: none"> - sotto, sopra, davanti, dietro, dentro, fuori, - preposizioni articolate con i nomi delle città e degli Stati, - uso delle preposizioni contro, dopo, prima, senza, vicino, lontano. <p>Glagoli – Verbi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - indicativo presente dei verbi regolari e irregolari, - imperativo, - indicativo presente verbi modali, - passato prossimo (verbi regolari e riflessivi), - futuro semplice (verbi regolari e irregolari), - condizionale presente (verbi regolari e irregolari). <p>Prilozi – Avverbi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - avverbi in-mente, - gradi dell'avverbio. <p>Veznici - Congiunzioni:</p> <ul style="list-style-type: none"> - e, o. <p>Rječce - Particelle:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ci e ne. 	<p>Govor</p> <p>Učenici/ce umiju:</p> <ul style="list-style-type: none"> - da učestvuju u razgovoru sa nastavnikom/com i drugovima/aricama iz razreda, - da postavljaju jednostavna pitanja i daju odgovore, - da koriste jednostavne izraze i rečenice o svakodnevnim aktivnostima, situacijama i događajima, - da uspostave kontakt i da ga održavaju, - da u vođenoj interakciji sa sagovornikom razgovaraju o poznatim temama koristeći se vizuelnom ili pisanom podrškom - simulacija kraćih dijaloga, - da recituju i pjevaju jednostavne pjesme. <p>Čitanje</p> <p>Učenici/ce razumiju:</p> <ul style="list-style-type: none"> - uputstva, kratke poruke, upozorenja i natpise, - smisao teksta koji sadrži poznate informacije, - glavnu misao i detalje teksta, - dijaloge koji su osnova za razvijanje govornih vještina, - pjesme, jednostavne zagonetke, kratke priče koje neznatno prelaze leksički fond, - tekstove iz dječjih časopisa u vezi sa njihovim poljem interesovanja. <p>Pisanje</p> <p>Učenici/ce umiju:</p> <ul style="list-style-type: none"> - da pišu jednostavne tekstove poštujući pravopis, - da dopune obrasce i kraće tekstove, - da pišu lične poruke, kraće dijaloge i jednostavne priče oslanjajući se na obrađene sadržaje, - da samostalno napišu kratak tekst na poznatu temu, - da zajedno sa nastavnikom/com pripreme i izrade jednostavne projektne zadatke. 	<p>Dogovaranje i ubjeđivanje</p> <p>Učenici/ce:</p> <ul style="list-style-type: none"> - predlažu zajedničke aktivnosti, - prihvataju i odbijaju prijedloge, - izražavaju molbu. <p>Organizacija diskursa</p> <p>Učenici/ce:</p> <ul style="list-style-type: none"> - nabrajaju, navode primjere, - porede. <p>Prevazilaženje problema u komunikaciji</p> <p>Učenici/ce:</p> <ul style="list-style-type: none"> - verbalno i neverbalno signaliziraju da nešto nisu razumjeli/e, - traže da se iskaz ponovi, - traže objašnjenje, - traže da se riječ speluje i napiše, - navode primjere.

III obrazovni ciklus (VII,VIII, IX razred) – nivo A2

Jezički sadržaji	Teme / Vještine	Komunikativne funkcije
<p>Imenice – Nomi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - nomi derivati, alterati e composti, - particolarita' dei nomi. <p>Zamjenice – Pronomi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pronomi personali soggetto-oggetto, - pronomi atoni diretti e indiretti e pronomi accoppiati nei tempi composti, - pronomi relativi, pronomi relativo il quale, - pronomi indefiniti. <p>Članovi – Articoli:</p> <ul style="list-style-type: none"> - uso dell'articolo. <p>Pridjevi – Aggettivi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - superlativo assoluto, - gradi dell'aggettivo (comparativi e superlativi organici-buono, cattivo, grande, piccolo), - aggettivi alterati e derivati, - aggettivo grande, santo, - posizione dell'aggettivo (uno o piu' aggettivi rispetto al nome), - aggettivi indefiniti. <p>Prijedlozi – Preposizioni:</p> <ul style="list-style-type: none"> - uso delle preposizioni con i pronomi personali. 	<p>Teme:</p> <ul style="list-style-type: none"> - prirodna okolina, - škola, - slobodno vrijeme, - stan, - naselje i okolina, - trgovina, - prirodna okolina, - putovanja, - djelatnosti, - rad i zanimanje, - lični podaci, - svijet juče, danas, sutra, - italijansko govorno područje – Italija, - Crna Gora - moja država, - međuljudski odnosi, - sredstva obavještanja, - nezgode i kvarovi, - čuvanje okoline, - zdravlje. <p>Slušanje</p> <p>Učenici/ce razumiju:</p> <ul style="list-style-type: none"> - razgovor u razredu, - složena pitanja, uputstva, iskaze, objašnjenja, - glavnu misao i detalje tekstova koji sadrže manji broj nepoznatih elemenata, - kraće autentične tekstove. 	<p>Društveni kontakti</p> <p>Učenici/ce koriste fraze pri:</p> <ul style="list-style-type: none"> - upoznavanju, - predstavljanju, - pozdravljanju prilikom dolaska/odlaska, - neformalnom oslovljavanju, - čestitanju, - zahvaljivanju. <p>Traženje i davanje informacija</p> <p>Učenici/ce :</p> <ul style="list-style-type: none"> - postavljaju i odgovaraju na pitanja, - razmjenjuju, provjeravaju, potvrđuju informacije, - nabrajaju, identifikuju, opisuju ljude, mjesta, predmete, procese, događaje. <p>Izražavanje stavova, emocija, modalnosti</p> <p>Učenici/e:</p> <ul style="list-style-type: none"> - izražavaju <i>stavove</i> i mišljenje, slaganje i neslaganje, (ne)odobravanje, - izražavaju <i>modalnost</i>., (ne)mogućnost, želju, namjeru, sposobnost, obavezu, - izražavaju emocije - (ne)<i>zadovoljstvo</i>, zahvalnost, iznenađenje, interesovanje, nezainteresovanost, bol, strah.

Jezički sadržaji	Teme / Vještine	Komunikativne funkcije
<p>Glagoli – Verbi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - passato prossimo - verbi irregolari, - imperativo (terza persona plurale-forma di cortesia), - imperfetto –indicativo dei verbi regolari e irregolari, - gerundio presente, - fare causativo, - stare per+infinito, - congiuntivo presente, - congiuntivo passato, - periodo ipotetico di realta` (presente, futuro) e di irealta` (imperfetto), - stare+gerundio, - congiuntivo imperfetto, - trapassato prossimo, - periodo ipotetico (di possibilita`). <p>Veznici – Congiunzioni:</p> <ul style="list-style-type: none"> - che, sebbene, benche', affinc'he', perche', anche se, dato che, poic'he', siccome, pur, come se. 	<p>Govor</p> <p>Učenici/ce umiju:</p> <ul style="list-style-type: none"> - da učestvuju u razgovoru u razredu, - da postavljaju i odgovaraju na pitanja, - da govore na jednostavan način o onome što su pročitali/e, vidjeli/e, čuli/e ili doživjeli/e, - da daju samostalne kratke izjave, - da izraze mišljenje, potrebe, želje, stavove, namjere, emocije, - da učestvuju u vođenim diskusijama o bliskim temama. <p>Čitanje</p> <p>Učenici/ce razumiju:</p> <ul style="list-style-type: none"> - složenija uputstva, poruke, upozorenja i natpise, - detalje u raznim vrstama poznatih tekstova, - suštinu novog teksta koji sadrži poznate informacije, - duže tekstove koji prelaze učenikov/cin receptivni fond riječi uz pomoć konteksta i rječnika, - pjesme, šale, zagonetke. <p>Pisanje</p> <p>Učenici/ce umiju:</p> <ul style="list-style-type: none"> - da napišu kratku ličnu poruku, pismo, saopštenje, - da napišu kratke funkcionalne tekstove (popunjavanje obrazaca), - da sastavljaju kratke navođene ili samostalne tekstove na osnovu onoga što su pročitali/e, vidjeli/e, čuli/e ili doživjeli/e, - da samostalno napišu kratak tekst poznatu temu ili temu koja ih interesuje, - da zajedno sa nastavnikom/com pripreme i izrade jednostavne projektne i istraživačke zadatke uz upotrebu medija. 	<p>Dogovaranje i ubjeđivanje</p> <p>Učenici/ce:</p> <ul style="list-style-type: none"> - predlažu zajedničke aktivnosti, - prihvataju/odbijaju prijedloge, - daju i prihvataju uputstva, - izražavaju molbu, sugestiju, - traže i nude pomoć, - prihvataju/odbijaju poziv, - preporučuju. <p>Organizacija diskursa</p> <p>Učenici/ce:</p> <ul style="list-style-type: none"> - izražavaju svoje mišljenje, - traže mišljenje, - nabrajaju, navode primjere, - porede. <p>Prevazilaženje problema u komunikaciji</p> <p>Učenici/ce:</p> <ul style="list-style-type: none"> - verbalno i neverbalno signaliziraju da nešto nijesu razumjeli/e, - traže da se iskaz ponovi, - traže objašnjenje, - traže da se riječ speluje i napiše, - navode primjere.

8. NAČINI PROVJERAVANJA ZNANJA I STRUČNE OSPOSOBLJENOSTI

Provjeravanje i ocjenjivanje učenika/ca se vrši kontinuiranim praćenjem aktivnosti na časovima, prilikom rada u grupama ili parovima na zajedničkim projektima i zadacima, prilikom individualnog izlaganja ili tumačenja i razumijevanja različitih vrsta tekstova, uvijek imajući u vidu cilj postignuća u predviđenoj godini ili ciklusu učenja.

Provjeravanje znanja je sastavni dio nastave jezika i poželjno je da se obavlja na svakom času. Cilj provjeravanja znanja je da učenik/ca dobije povratnu informaciju o svom radu, kao i da pokaže nastavnicima/cama o uspješnosti metoda rada. Rezultate provjeravanja i ocjenjivanja nastavnik/ca analizira sa učenicima/cama i na osnovu toga oni/e zajedno planiraju buduće aktivnosti. Provjeravanje znanja ne podrazumijeva uvijek i ocjenjivanje. Svako provjeravanje i ocjenjivanje znanja treba sprovoditi prema unaprijed utvrđenim i jasnim kriterijumima, uz jasna obrazloženja, insistiranjem na pozitivnim stranama učenja, motivisanosti i zalaganju učenika/ca. Nastavnik/ca treba da vodi evidenciju o praćenju učenika/ce koja sadrži sve relevantne podatke (ocjene sa pismenih zadataka i testova, praćenje aktivnosti na času, redovnost i kvalitet izrade domaćih zadataka itd.).

Radi uspješnijeg i objektivnijeg ocjenjivanja, nastavniku/ci se preporučuje da vrši češće i kraće provjere znanja i napredovanja učenika/ce putem izrade testova, kontrolnih zadataka, pismenih vježbi, upitnika, diktata itd. (10-15 minuta) nakon svake obrađene nastavne jedinice, uz prethodno jasno obrazložen cilj provjere, uvijek ukazujući učenicima/cama na jače i slabije strane.

Nastavnik/ca treba da podstiče samoocjenjivanje učenika/ca kao jedan od ključnih elemenata za aktivno uključivanje učenika/ca u proces učenja, ocjenjivanja i vrednovanja znanja. To se može postići formiranjem radne fascikle (portfolio), u kojoj učenici/ce čuvaju odabrane radove, listu kriterijuma o sopstvenom napredovanju, diplome, seminarske radove... Portfolio daje pregled informacija o učenikovom/cinom individualnom razvoju u dužem vremenskom periodu i, ukoliko se postigne verifikacija kod nadležnih službi Savjeta Evrope, takav dokument automatski stiče međunarodnu prohodnost i valorizaciju.

Ocjenjivanje je brojčano, u skladu sa *Zakonom o osnovnom vaspitanju i obrazovanju*, a prema standardima koje određuju deskriptori nivoa znanja. Konačnu ocjenu ne treba izvoditi na osnovu proste aritmetičke sredine ocjena na kraju svakog klasifikacionog perioda ili na osnovu ocjena iz završnih pismenih zadataka. Svaka konačna ocjena treba istovremeno da odražava stvarni i mjerljivi napredak koji su učenici/ce postigli/e tokom školovanja, utisak predmetnog nastavnika/ce o napredovanju i realnu i objektivnu procjenu samog/same učenika/ce o sopstvenom znanju.

Načini provjeravanja i ocjenjivanja vještina (čitanje i slušanje, govor, pisanje).

Čitanje i slušanje

Način provjeravanja i ocjenjivanja sposobnosti razumijevanja pisanog teksta (čitanje) i usmenog razumijevanja (slušanje), sprovodi se *usmeno* (odgovori na pitanja o tekstu, razgovor, kratki rezime, utvrđivanje redoslijeda paragrafa ili slika itd.) ili *pismeno* (odgovori na pitanja o tekstu, da/ne odgovori ili kraći odgovori, popunjavanje praznina, objašnjavanje ključnih riječi opisno ili putem sinonima itd.).

Govor

Vještina usmenog izražavanja (govor), provjerava se i ocjenjuje kroz više elemenata: tečnost i jasnoću izražavanju, izgovor (akcent), koherentnost i povezanost izražavanja (logički slijed), poznavanje teme, prilagođenost jezičkog izraza situaciji (govorniku), bogatstvo i pravilnu upotrebu leksike, gramatičku pravilnost, građenje rečenice itd.

Pisanje

Provjeravanje i ocjenjivanje pismenog izražavanja (pisanje), bazira se na ispunjenju odgovarajućih zahtjeva u pogledu *forme* (poruka, kraće pismo, formalno pismo, esej, rezime itd.), *stilskih karakteristika* (prilagođenost jezičkog izraza temi, preglednost i jasnoća izražavanja, red riječi, jezički registar, koherentnost i povezanost misli i ideja itd.) i *jezičkih i gramatičkih sadržaja* (gramatička pravilnost u upotrebi vremena, zamjenica, mjesta pridjeva, bogatstvo leksike, pravopis itd.)

*O postupcima i modalitetima prilikom provjere i ocjenjivanja znanja vidjeti više u odjeljku *Didaktičke preporuke*.

Pismeni zadaci

U **četvrtom** razredu učenici/ce **ne rade** pismene zadatke.

U **petom** razredu učenici/ce rade **jedan** pismeni zadatak na kraju godine.

U **šestom, sedmom, osmom i devetom** razredu učenici/ce rade dva pismena zadatka (**po jedan na kraju svakog polugodišta**).

Pismeni zadaci se rade **dva** školska časa (u »bloku« ili po jedan čas).

Pismeni zadaci predstavljaju konačnu provjeru znanja i neku vrstu sumarne provjere postignuća učenika/ca u proteklom periodu. Koncipiranje i sadržaj pismenih zadataka treba osmisлити tako da oni predstavljaju objektivan presjek najvažnijih vještina koje su se sa učenicima/cama uvježbavale i radile tokom godine, sa jasnim upućivanjem na standarde znanja za određeni nivo. Ocjena na pismenom zadatku ne treba da bude i presudno mjerilo prilikom zaključivanja konačne ocjene, već jedan od ključnih faktora za njeno konačno formiranje.

9. RESURSI ZA REALIZACIJU

9.1. Materijalni uslovi

Za kvalitetno izvođenje nastave italijanskog jezika neophodno je obezbijediti dobre uslove za opremanje učionice i formirati elementarni bibliotečki fond (knjige, rječnici, gramatike, metode, stripovi, poster, geografske karte, časopisi, audio i video materijal).

9.2. Standardi i normativi

Nastava italijanskog jezika trebalo bi da se izvodi u posebnoj učionici, koja ima mogućnost dobrog zatamnjenja i namještaj koji ne bi trebalo da zauzima previše prostora. Preporučljivo je da uz učionicu postoji i kabinet za nastavnika/cu, koji služi za odlaganje opreme i učila, pripremu za čas ili obavljanje konsultacija. Nastavnik/ca bi trebalo da na raspolaganju ima grafoskop, kasetofon, CD plejer, televizor, video-rikorder, kompjuter (sa stalnim priključkom na Internet).

Uprava škole, u saradnji sa Ministarstvom prosvjete i nauke, nevladinim sektorom, lokalnom upravom itd. treba permanentno da radi na stvaranju pomenutih preduslova.

9.3. Okvirni spisak literature i drugih izvora

* (Prema slobodnom izboru nastavnika/ce i u zavisnosti od potreba učenika/ca i nastave).

Pored udžbenika, preporučenih i odobrenih od strane Ministarstva, nastavnici/ce su slobodni/e da u nastavi radi ostvarivanja ciljeva koji su predviđeni programom, koriste i druge metode i priručnike.

10. PROFIL I STRUČNA SPREMA NASTAVNIKA/CA I STRUČNIH SARADNIKA/CA

Italijanski jezik u osnovnim školama mogu predavati nastavnici/ce koji su završili/e studije italijanskog jezika i književnosti na filološkim ili filozofskim fakultetima u zemlji ili ukoliko posjeduju komplementarne diplome inostranih univerziteta koje su prethodno nostrifikovane od strane nadležnih službi.

Predmetni program **ITALIJANSKI JEZIK** za devetogodišnju osnovnu školu izradila je Komisija u sljedećem sastavu:

prof. dr **Julijana Vučo**, predsjednik

Hajdana Vujanović, član

Gordana Mušura, član

Hosana Vujadinović, član